

શ્રી આત્માનંદ પ્રકાશ

SHREE ATMANAND PRAKASH

પુસ્તક : ૯૭ ❑ અંક ૫-૬

ફાગણ-ચૈત્ર
માર્ચ-એપ્રિલ : ૨૦૦૦

❑ આત્મ સંવત : ૧૦૪ ❑

❧

❑ વીર સંવત : ૨૫૨૬ ❑

❧

❑ વિક્રમ સંવત : ૨૦૫૬ ❑

જલબુદ્બુદવત્ સર્વઃ પ્રવચ્ચોઽયં વિનશ્વરઃ ।

તત્ર સમ્મુહ્ય સન્માર્ગ કદાચિન્મા સ્મ વિસ્મરઃ ॥

આ ગથો ભૌતિક વિસ્તાર પાણીના પરપોટાની જેમ નાશવાન છે.

એમાં મોહિત થઇ કલ્યાણ સન્માર્ગને ભૂલી ન જા.

All this worldly expansion if transitory like the
bubbles of water. Be not infatuated towards
it and never forget to follow the righteous path.

(કલ્યાણભારતી ચેપ્ટર-૨ : ગાથા-૧ * પૃષ્ઠ ૨૪૧)

મનુકમાણિક

ક્રમ	લેખ	લેખક	પૃષ્ઠ
(૧)	પ્રાર્થના (કાવ્ય)	જયેન્દ્ર પંડ્યા	૪૬
(૨)	ઘર મંદિર બને તો પરમાત્મા દ્વારે ઉભેલો જ છે	શ્રી મહેન્દ્ર પુનાતર	૫૧
(૩)	અનુયોગદ્વાર સૂત્રમ્ અંથનું પ્રકાશન	—	૫૬
(૪)	સુખી થવું છે તો સંપત્તિની આસક્તિ છોડો....	પારૂલ ભરતકુમાર ગાંધી	૫૮
(૫)	સ્વર્ગ કે નક? તમે જ નક્કી કરો	— ધૂની માંડલિયા	૬૧
(૬)	શ્રી જૈન આત્માનંદ સભા આયોજિત યાત્રાપ્રવાસ	અહેવાલ : મુકેશ સરવૈયા	૬૩
(૭)	કાળ	નરૌત્તમદાસ અમુલબરાય કપાસી	૬૫
(૮)	પૂ. શ્રી જંબૂવિજયજી મહારાજ સાહેબના વ્યાખ્યાનો (ગતાંકથી ચાલુ * હપ્તો : ૧૮મો)	—	૬૬
(૯)	સત્કાય તો સદાય મૌન જ હોય !	— ટા. પેજ	૭

આ સભાના નવા પેટ્રન મેમ્બરશ્રી

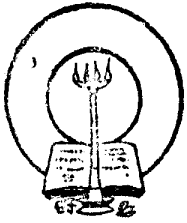
શ્રી જયોતિનભાઈ સી. શેઠ (વિરલ કોર્પોરેશન): મુંબઈ-૫૪

આ સભાના નવા આજીવન સભ્યશ્રીઓ

- (૧) શ્રીમતિ પ્રવિણાબેન બિપીનભાઈ વકીલ-ભાવનગર
- (૨) શ્રી હરગોવિંદદાસ હરજીવનદાસ શાહ-ભાવનગર
- (૩) શ્રી જયેશકુમાર અનોપચંદ ગાંધી — ભાવનગર

પુન્યાઈ જરૂરી....

સર્યાઈ હોવી જ માત્ર પર્યાપ્ત નથી.
સાથે સાથે પુન્યાઈ પણ હોવી જરૂરી છે.
પુન્યાઈ હશે તો જ
સર્યાઈ-સાચી વાત સ્વીકાયે બનશે....

શ્રી આત્માનંદ પ્રકાશ

તંત્રી : શ્રી પ્રમોદકાન્ત ખીમચંદ શાહ

પ્રાર્થના

તું મને વધુ સુખ આપ, તે મારી માગણી નથી;
પણ કો'ક દુઃખિયારીનો સહારો બનું, તેવી બુદ્ધિ આપ.

મારી બધી ઇચ્છા પૂરી થાય, એ પણ માગણી નથી;
પણ કો'કની જરૂરિયાત પૂરી કરે, તેવી સમજ આપ.

મારો માર્ગ સરળ બનાવ, તે મારી માગણી નથી;
પણ કો'કની કેડીનો કંટક ન બનું, તેવા આશિષ આપ.

તારી સેવા કરી મુક્તિ પામું, એ પણ માગણી નથી;
પણ જે સેવા કરે છે તેને, આઠે ન આવું તે શીખવ.

મને લાંબુ જીવન આપ, તે જરા પણ મારી માગણી નથી;
પણ જીવનમાં કો'કના માર્ગનું પગથિયું બનું, ન પર્યથર.

અંત સમયે મને દર્શન આપ, તે પણ હું માગતો નથી;
પણ તે સમયે મારી ભૂલોનો, પશ્ચાત્તાપ કરાવી મારી આપ.

— જયેન્દ્ર પંડ્યા

પ્રેષક : મુકેશ સરવૈયા

સભ્યતા અને અસભ્યતા વચ્ચે ખીલ્લી અને રકુ જેટલો તફાવત....

ખીલ્લી પણ ભીંતમાં કે લાકડામાં બેસે છે અને રકુ પણ ભીંતમાં કે લાકડામાં બેસે છે. પણ બન્નેની પ્રવેશવાની પ્રક્રિયા વચ્ચે કેટલો મોટો તફાવત છે ! ખીલ્લી ભીંતના કે લાકડાના છેતરાં ઉતારી નાખી દીવાલને, લાકડાંને અને પોતાને પણ દહાં થાય એ રીતે ભીંતમાં પ્રવેશે છે. દીવાલનું અને લાકડાનું દહાં તો બાણીનું જ છે, પણ ખીલ્લીનું દહાં એના પર ઠોકાતાં હથોડાના માધ્યમે બાણી શકાય છે. આની સામી બાજુએ રકુ ધીમે ધીમે અને હથોડાના માર ખાધા વિના જ અંદર પ્રવેશી જાય છે. આ જ રીતે ખીલ્લીને પાછી કાઢવી હોય ત્યારે પણ મુશ્કેલી પડતી હોય છે, જ્યારે રકુ મુશ્કેલી વિના જ બહાર નીકળી જતો હોય છે.

વાણીનું પણ આવું જ છે. સ્નેહભરી વાણી રકુ જેવી છે. સભ્યતા જેવી છે, અસભ્ય વાણી ખીલ્લી જેવી છે. સ્નેહભરી વાણી સામાના હૈયામાં સહેલાઈથી પ્રવેરી શીતળતા અપે છે અને વધુ મજબૂત રીતે ટકે છે. જ્યારે અસભ્ય વાણી ખીલ્લીની જેમ સામાના હૈયામાં શૂળ માફક લોંકાઈ કાયમ માટે દહાંભરી કડવાશ ઊભી કરે છે....

SHASHI INDUSTRIES

Selarsha Road, BHAVNAGAR-364 001

Phone : O. 428254 - 430539

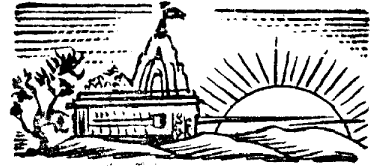
Rajaji Nagar, BANGALORE-560 010

માર્ચ-એપ્રિલ : ૨૦૦૦]

૫૧

ઘર મંદિર બને તો પરમાત્મા દ્વારે ઊભેલો જ છે....

—શ્રી મહેન્દ્ર પુનાતર

ધર્મનો પ્રભાવ ચોમેર વધ્યો છે. ઉપાશ્રયો, મંદિરો અને દેરાસરોમાં લોકોની ભીડ જામે છે. મુનિ મહારાજો, સંતો અને ધર્મપુરુષોના વ્યાખ્યાનો સાંભળવા લોકો ઉમટે છે. આ બધું જોતાં જોમ લાગે છે કે ધર્મ અને સંસ્કૃતિ હજુ ટકી રહ્યા છે. લોકોની આધ્યાત્મિક ભાવના વિકસી છે અને ધર્મનો જયજયકાર થઈ રહ્યો છે. આમ છતાં ધર્મની જીવન પર જે અસર થવી જોઈએ તેટલી થઈ નથી. વર્તમાનમાં એક પણ પુખ્ત વયની વ્યક્તિ સાચા અર્થમાં સુખી નથી. ધર્મના પ્રભાવની સાથે જીવન જે રીતે 'ખીલવું' જોઈએ, જે શાંતા અને શાંતિ ઊભી થવી જોઈએ તે થઈ નથી. પારિવારીક શાંતિ જે સાચા સુખનો આધાર છે તેમાં ઠેરઠેર ગાળડા જોવા મળે છે. ધર્મના રંગે રંગાયેલો સમાજ આટલો દુઃખી અને રોગિષ્ઠ કેમ છે ?

અત્યારના સમયનો આ મહત્વનો પ્રશ્ન છે જેનો જવાબ એટલો સીધો અને સરળ નથી, પરંતુ હકીકત એ છે કે ધર્મ જીવનમાં અને વહવારમાં એટલો ઊતર્યો નથી. ધર્મ જો જીવનમાં ઊતરે તો માણસ દુઃખી રહી શકે નહીં. આપણા વલણોમાં કાંઈક પાયાની ખામી હોવી જોઈએ નહીંતર આવું બને નહીં.

જૈન ધર્મે તો જગતને જીવન જીવવાનો માર્ગ બતાવ્યો છે. ધર્મના મૂળભૂત સિદ્ધાંતોને આપણે જીવનમાં ઊતાર્યા નથી, જે બધું કરીએ છીએ એમાં મહદ્ અંશે દંભ અને દિખાવટ છે. એટલે આ માર્ગને આપણે અનુ-

સરી શકતા નથી. આપણા દુઃખના કારણો માટેનું એક કારણ એ છે કે આપણે જાણ્યે-અજાણ્યે હિંસામાં પ્રવૃત્ત છીએ હિંસાને આપણે અહીં સૂક્ષ્મ સ્વરૂપમાં વિચારવાની છે. કોઈનું દિલ દુઃખાવવું અને કોંઈ કરવો એ પણ હિંસા છે. કોઈના પ્રત્યે વૈરવૃત્તિ રાખવી, તેનું ખુરું ધરવું, તેની માનહાનિ કરવી એ પણ સૂક્ષ્મ હિંસા છે, કોઈપણ જીવને ક્યાંય પણ દુઃખ પહોંચાડવામાં નિમિત્ત બનવું એનું નામ હિંસા છે.

માણસ હિંસામાં પ્રવૃત્ત છે : કોંઈ, ઘૃણા અને તિરસ્કાર તેના લક્ષણો છે

પ્રગટ અને અપ્રગટ હિંસાના ભાવો મનુષ્યમાંથી દૂર થઈ જાય તો મૈત્રીભાવના વધુ વિકસિત બને. કોઈના પ્રતિ બહાર સારો વહેવાર હોય પરંતુ મનમાં રાગ અને દ્રેષ હોય તો તે પણ હિંસા જ છે. હિંસાને આપણે સૂક્ષ્મ સ્વરૂપે જોવી પડશે. માત્ર કોઈની હત્યા નહીં કરવાથી હિંસા મટી જતી નથી. હિંસા આપણા જીવનમાં સૂક્ષ્મ રીતે પ્રસરીલી છે. તે કોંઈના રૂપમાં હોય, લોકના રૂપમાં હોય કે લાલચના રૂપમાં હોય કે ઘૃણા અને તિરસ્કારના રૂપમાં હોય પરંતુ તે આપણા જીવનમાં અસ્તિત્વ ધરાવે છે અને આપણા જીવનને અશાંત બનાવી મૂકે છે ભગવાન મહાવીરે કહ્યું છે કે “પ્રાણી માત્ર સુખ ધરે છે.” કોઈને દુઃખી બનાવીને માણસ કદિ પણ સુખી બની શકે નહીં

૫૨

[શ્રી આત્માનંદ પ્રકાશ

જીવન દુઃખી અને અશાંત હોવાનું બીજું કારણ એ છે કે સાચા અર્થમાં જે પ્રેમ પ્રગટ થયો જોઈએ તે થતો નથી, પ્રેમના પુષ્પો જીવનમાં ખિલતા નથી, જ્યાં પ્રેમ હોય ત્યાં કોઈને દુઃખ આપવાની વાત સંભવી શકે નહીં સૂક્ષ્મ અહિંસાને આ ખ્યાલ પણ પ્રેમમાંથી પ્રગટ થયેલો છે. હિંસાનો ભાવ જો મનમાંથી દૂર થઈ જાય તો પ્રેમ એની મેળે પ્રગટ થયા વગર રહેવાનો નથી. ધર્મ આપણને શિખવે છે કે સરળતા અને સહજતાથી જીવવું, આનંદપૂર્વક જીવવું. ક્રોધ, વૃણા અને તિરસ્કાર એ તો હિંસાના લક્ષણો છે. એ હોય ત્યાં સુધી પ્રેમના પુષ્પો ખિલવાના નથી આ મારું અને આ તારું એવી ભાવના છે ત્યાં સુધી રાગ-દ્વેષ અને વેર-ઝેર રહેવાના છે. હું કાંઈક છું, મારા થકી બધું છે. આ 'હું' જ્યાં સુધી રહેશે ત્યાં સુધી અહંકાર નષ્ટ થવાનો નથી. ક્રોધ, માન, માયા અને લોભ એ પણ હિંસાના સૂક્ષ્મ સ્વરૂપો છે. મનુષ્યે સાચા અર્થમાં સુખી બનવું હોય તો આ સૂક્ષ્મ હિંસાને પણ દૂર કરવી પડશે. ધર્મમાં કહ્યું છે કે 'ધર્મસ્સ મૂલં દયા' દયા ધર્મનું મૂળ છે. પ્રાણી માત્ર પ્રત્યે દયા અને કરુણા રાખીને જીવિત વહેવાર કરવાનો છે. 'જીવ વહો અપા વહો' જીવનો વધ એ જાતનો વધ છે. હિંસા એ ખુદની હત્યા છે. પ્રાણી, અગ્નિ અને વાયુનો પણ સંયમપૂર્વક ઉપયોગ કરવાનો છે.

જીવન દુઃખી છે એનું એક કારણ દંભ અને દિખાવટ છે. આપણે જે છીએ તેના કરતા જુદી રીતે જીવીએ છીએ. આપણું બહારનું જીવન અને અંદરનું જીવન જુદું છે. જુદીની આ જાળને વિસર્જિત કરીને વાસ્તવિક અને પ્રામાણિકપણે જીવવું એ આપણો ધર્મ છે આપણે મૂળભૂત રીતે રહીએ. લોભી તો લોભી, ખરાબ તો ખરાબ, ક્રોધી તો ક્રોધી,

પરંતુ તેની પર રંગરોગાન લગાવીને સારા દેખાવાનો પ્રયાસ ન કરીએ.

ધર્મ જીવનમાં અને વહેવારમાં જોઈએ તેટલો ઉતરી શક્યો નથી :

ધાવને ઢાંકી દેવાનો કે તેની પર પુષ્પો પાથરી દેવાનો કોઈ અર્થ નથી. આવરણ હેઠળ ધાવ ઊલટાનો વધુ વકરશે. આપણે ખુરાઈને ઢાંકી દઈશું તો ખુરાઈ વધશે. ખુરાઈને ઢાંકવા માટેના સારા કારણો શોધી લેવાથી ખુરાઈ કદિ ખતમ થશે નહીં આ ખુરાઈ છે જ નહીં એમ મન માનવું થઈ જશે, એક વખત આ દંભનો અંતરે એઠી લેવાશે તો માણસ ખતમ થઈ જશે, પરંતુ ખુરાઈ ખતમ નહીં થાય, ખુરાઈને ઢાંકવાની જરૂર નથી, તેને નજર સમક્ષ રાખીને આત્મનિરીક્ષણ કરીએ અને જાગૃત બનીએ તો તેને દૂર થતાં વાર નહીં લાગે. જીવનમાં મોટાભાગની ગુચ્છવસ્થુ એટલા માટે ઊભી થાય છે કે આપણે સરળતાથી જીવતા નથી. ભગવાન મહાવીરે કહ્યું છે કે 'ઉપયોગપૂર્વક જાગૃતની સાથે ચાલવું, બેસવું, ઉંઘવું, ખાવું, પીવું, બોલવું વગેરે ક્રિયાઓ કરવાવાળો માણસ પાપ ક્રમથી બંધાતો નથી.'

માણસ વ્યથિત અને દુઃખી છે તેનું કારણ તે બેહોશીના બંધનમાં છે

માણસ વ્યથિત અને દુઃખી છે તેનું કારણ તે અજાગૃત છે. તે જે કાંઈ કરી રહ્યો છે તે બેહોશીમાં કરી રહ્યો છે. કોઈને તનનો, કોઈને ધનનો, કોઈને પદનો, કોઈને પ્રતિષ્ઠાનો તો કોઈને સત્તાનો કેશ ચડેલો છે. આ મદ-હોશીમાં તે જે કરી રહ્યો છે તેનું તેને ભાન નથી. આ નશો જ્યારે ઊતરી જાય છે ત્યારે માણસને તેની વાસ્તવિક સ્થિતિનું ભાન થાય

માચાએપ્રીલ ૨૦૦૦]

૫૩

છે. બેહોશી બંધન છે. આ બંધન તૂટે અને માણસ બગૃત થઇ જાય તો તેની મસ્તી કાંઈક જુદી જ હશે. જ્યાં સુધી માણસ પોતાની જાતને નહીં ઓળખે ત્યાં સુધી બીજાને ઓળખી શકશે નહીં. સ્વયંને જાણ્યા વગર બીજા કોઈને જાણી શકાય નહીં. આવી બગૃત બિભી જાય તો કોઈ મિત્ર નથી, કોઈ શત્રુ નથી, કોઈ આપણું નથી, કોઈ પરાયું નથી તેનું સાચું જ્ઞાન ઉભું થશે.

મોહ અને આસક્તિ એ પણ આપણા દુઃખનું કારણ છે. મોહનો અર્થ છે આપણે આપણામાં નહીં પરંતુ બીજા કોઈ વસ્તુમાં જીવી રહ્યાં છીએ. કોઈને પુત્રમાં, કોઈને પત્નીમાં, કોઈને તિબેરી પર કે કોઈને પદમાં મોહ રહેલો હોય છે. જેના પ્રત્યે મોહ હોય તેના પ્રત્યે માણસ આસક્તિ બની જાય છે. કોઈની તિબેરી લૂંટાઈ જાય કે કોઈની ખુરશી ખેંચાઈ જાય તો મોહને વશ થયેલો તે માણસ ખતમ થઈ જશે. કારણ કે તેમાં તેના જીવ ચોંટીલો હતો. આ મોહ સંસાર છે જ્યાં આપણે જીવ રાખી દીધો એટલે તેના દાસ બનીને રહેવું પડે છે. આ મોહ આપણને દુઃખી દુઃખી કરી નાખે છે. જીવન જ્યાં સુધી બીજા પર આધારિત રહેશે ત્યાં સુધી તે મોહિત અને પરતંત્ર રહેશે. જીવનમાં માત્ર એટલું શિખવાનું છે કે કોઈપણ વસ્તુ પર પકડ રાખો નહીં. કોઈપણ વસ્તુને જકડીને રાખશો અને તેને ગુમાવવાનો વારો આવશે ત્યારે દુઃખ અને પિડાનો પાર નહીં રહે. જે વસ્તુ વિના આપણે રહી શકીએ તેમ નથી તેના વગર રહેવાની, તેનું મમત્વ ઓછું કરવાની કોશિશ કરીશું તો આ મોહ ધીરેધીરે ખતમ થઈ જશે. પછી કોઈ ચીજ પ્રત્યે આસક્તિ નહીં રહે. ઉમરની સાથે સંસ્કારના સુખો બદલાયા કરે છે. આપણી અંદર જે વસ્તુ જોર કરતી હોય તે સંસાર બની જાય છે. આપણે તેને રંગોથી ભરી દઈએ છીએ. રાગનો અર્થ છે આસક્તિ

જેના પ્રત્યે રાગ અને આસક્તિ હોય તે સુંદર અને મોહિત બની જાય છે.

માણસ જે પોતાની પાસે છે તે માણી શકતો નથી અને સુખના મૃગજળ પાછળ દોડતો રહે છે તૃષ્ણાનો અંત નથી. જેની પાછળ દોડીએ છીએ તે વાસ્તવિક રીતે ઉપલબ્ધ ન થાય તો સ્વપ્ને દ્વારા, ખૂવાઓ અને કદપના દ્વારા પ્રાપ્ત કરી લેવાનો પ્રયત્ન કરીએ છીએ. શ્રીમંત અને કંગાળ સૌ સ્વપ્ને જૂએ છે.

મોહ એટલે મનુષ્ય પોતાનામાં નહીં પણ બીજા કોઈ વસ્તુમાં જીવી રહ્યો છે

જીવનમાં જે અધુરું રહી જાય છે તે સ્વપ્ને દ્વારા પૂરું કરી લેવામાં આવે છે. આત્મચર્ચના દ્વારા સુખ મેળવી લેવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે છે. સ્વપ્ને ક્ષણિક સુખ આપે છે પરંતુ તે વાસ્તવિકતા નથી, હકીકત નથી. માણસ બગૃત બને છે ત્યારે સ્વપ્ને વ્યર્થ બની જાય છે. પછી કોઈ વાસના રહેતી નથી, કોઈ અધુરપ રહેતી નથી.

જીવનને ઝરણાની જેમ વહેતું રાખવા માટે સુખની સાથે થોડા દુઃખની પણ જરૂરત રહે છે. જીવનમાં દુઃખ રહે નહીં તો એકલા સુખથી પણ માણસ ત્રાસી જશે. સુખની કોઈ કિંમત નહીં રહે, તે કોડીનું બની જશે સુખ જ્યારે પરાકાષ્ટાએ પહોંચે છે ત્યારે તે રસકસ વગરનું વ્યર્થ બની જાય છે. જીવનમાં સંતોષ જરૂરી છે તેમ સાથે આનંદ પણ હોવો જરૂરી છે. અંદરખાને દુઃખ ઢળુરાયેલું રહેશે તો સંતોષ માત્ર એક આવરણ બની જશે. ચાલો જિદગીમાં કશું મળ્યું નથી, મળી શકે તેમ નથી તો સંતોષ અનુભવો પરંતુ અંદરખાને ગ્લાની રહેશે. સંતોષની સાથે આનંદ હશે તો પ્રાપ્તિમાં અને તેના અભાવમાં પણ સુખનો અનુભવ કરી શકીશું.

૫૪

શ્રી આત્માનંદ પ્રકાશ

જીવનમાં જે કાંઈ છે તે આપણું પોતાનું સર્જન છે. આ માટે કોઈ ફરિયાદ કરવાની કે કોઈની પર દોષનો ટોપલો ઢાળવાની જરૂર નથી. ફરિયાદ કરતાં રહીશું તો અસંતોષ ઘુંટાયા કરશે. સુખ અને દુઃખ આપણે જે પ્રમાણે પ્રસારીએ છીએ તે પ્રમાણે પામીએ છીએ. ભૂતકાળમાં વાવેલા પાકને વર્તમાનમાં સુખ કે દુઃખ રૂપે આપણે લાભીએ છીએ. કંટકો વાવ્યા હશે તો પુષ્પો કેવી રીતે મળશે ?

અહમ્ અને અહંકાર એ મનુષ્યના સૌથી મોટા દુશ્મન છે. તે માણસને ઝંખવા દેતા નથી. અહંકાર હંમેશાં દુર્ગમને કઠણને શોધે છે જે સહેલું છે, સરળ છે. તે અહંકારને પોષતું નથી. તેમાં ગર્વ લેવા જેવી કોઈ બાબત હોતી નથી અહંકાર હંમેશા કઠણને શોધે છે. જ્યારે જીવન બિલકુલ સરળ છે અહંકાર યુક્ત માણસને જીવનના સુખના ખુલ્લા દરવાજાઓ દેખાતા નથી એટલે એ દુઃખના બંધ બારણાઓને શોધી કાઢે છે અને તેની સાથે ટકરાયા કરે છે.

માણસ દુઃખી અને વ્યથ છે તેનું મૂળ કારણ એ છે કે ધર્મને જીવનમાં ઊતારી શકાયો નથી. મંદિરના ધર્મને ઘર સુધી પહોંચાડી શકાયો નથી. જે દિવસે ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, રાગ, દ્વેષ, મોહ આસક્તિ બધું છૂટી જશે ત્યારે ઘર પણ મંદિર જેવું બની જશે. પ્રેમના પુષ્પો

પ્રગટશે અને પરમાત્મા આપણે દ્વારે આવીને ઊભા હશે જ્યાં સુધી આપણે આપણા અંતરના દ્વારોમાંથી પસાર નહી થઈએ ત્યાં સુધી પરમાત્મા સુધી પહોંચી શકાશે નહીં.

માણસે જીવન જ એવું પવિત્ર બનાવવું જોઈએ કે એ ધર્મ બની જાય. ધર્મ ઘરમાં આવી જશે પછી તેને મંદિરમાં શોધવાની જરૂર રહેશે નહીં. પૂ. આચાર્યશ્રી કેલાસસાગરસૂરિજીએ જે ભાવના વ્યક્ત કરી છે તે ચારિત્ર્ય કરવાના પ્રયાસ કરીશું તો જીવન સાર્થક બનશે. આ ભાવના છે....

આગના સુવર્ણ પ્રભાતે મનોસંકલ્પથી નિશ્ચય કરું છું કે હું માણસ તરીકે જન્મ્યો છું તો હવે પછીનું જીવન મહામાનવને છાજે તેવું જીવવા અથાજ પ્રયત્ન આદરીશ અને પ્રાણી માત્ર પ્રત્યે માણસાઈથી તથા મૈત્રીભાવથી વર્તીશ. સમાજમાં ફેલાયેલા માણસાઈના દુષ્કાળને દૂર કરવા મારા જીવનનો સપૂર્ણ ભોગ આપીશ. અને દરેક માણસ મહામાનવ બને તેવા પ્રયત્નો સેવીશ. મારા જીવનના દરેક ક્ષણોમાં માનવ બનવાનું મારું પ્રથમ કર્તવ્ય છે તે પ્રતિપણ અદા કરીશ.

મુ'બઈ સમાચાર તા. ૧૪-૬-૬૭ના

જિનદશન વિભાગમાંથી સામાર....

[રજૂ કર્તા : રાયચંદ મગનલાલ શાહ-મુ'બઈ]

સંત બનો....

આંસુ પાડવા એ ઈન્સાનનું કામ છે....

આંસુ પડાવવા એ શૈતાનનું કામ છે....

પણ

આંસુ લૂંછવા એ સંતોનું કામ છે....

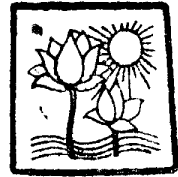

ફૂલ અને માનવી....

સવારનો સોહામણો સમય હતો, ઝાકળ વરસાવતી રાત
પસાર થઈ ગઈ હતી, આંખમાંથી આંસુ ટપકે તેમ
એક ફૂલમાંથી જલબિંદુ ટપકી રહ્યા હતા.
સવારના સમયે ફૂલને રડતું જોઈ મેં તેને પ્રશ્ન કર્યો.
આજે પ્રસાતના પ્રહરમાં તું રડી કેમ રહ્યું છે ?
ફૂલ જોલ્યું, “હું તો મારા જીવન પર રડું છું,
પૂણું પાંખડીએ ખીટી રહેલા મારા અંગેઅંગ હમણાં જ
કરમાઈ જશે, હું ચીમળાઈ-ચોળાઈને હતું ન હતું થઈ જઈશ.
દુનિયામાં આવીને મારાથી કંઈ જ સારું કામ થઈ શક્યું નહિ,
એનો મને અફસોસ છે”

મેં કહ્યું, હમણા માણી તને માનથી લઈ જશે,
દેવમંદિર તારી સુવાસથી સુવાસિત બનશે અને તારું જીવન
સાર્થક થશે. રડવું તો મારે જોઈએ કે દુનિયામાં આવીને
હું સત્કાર્ય કરી શક્યો નહિ ને આવ્યો તેવો જ ચાલ્યો જઈશ....

ખીટીને ફૂલ ખીજને સુવાસ આપે છે,
દીપક બળીને બીજને ઉજ્જસ આપે છે;
ફક્ત માનવી જ એવો છે આ દુનિયામાં,
જીવીને પોતે બીજને ત્રાસ આપે છે.

: With Best Compliments From :

AKRUTI
NIRMAN PVT. LTD.

201, Mukhyadhyapak Bhavan, Road No. 24,
Above Nityanand Hall, Sion (W.), MUMBAI-400 022
Tele. : 408175162 (Code No. 022)

અનુયોગદ્વાર સૂત્રમ્ ગ્રંથનું પ્રકાશન

શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલય - મુંબઈ તરફથી જ્ઞાનઆગમ ગ્રંથમાળા પ્રકાશિત થઈ રહી છે. તેમાં કુલ્લે અત્યાર સુધીમાં ૧૭ ગ્રંથો પ્રકાશિત થઈ ચૂકેલ છે. અને આ ૧૮ મો ગ્રંથ “અનુ-યોગ દ્વાર સૂત્ર” નો પહેલો ભાગ પ્રગટ થઈ ચૂક્યો છે જે પરમપૂજ્ય આગમપ્રજ્ઞ મુનિશ્રી જમ્બૂવિજયજી મહારાજ સાહેબ દ્વારા સંપાદિત થયો છે.

આ ગ્રંથ ધર્મ અને સંસ્કૃતિ ટકાવી રાખવા માટે શાસ્ત્રમાન્ય ગ્રંથ છે. અન્ય ધર્મોમાં પણ પોત-પોતાના ધાર્મિક ગ્રંથોનો આધાર લઈ સરળ ભાષામાં સમજાય તે રીતે ટીકાઓ લખાય છે.

જૈન દર્શનમાં આગમો આધાર સ્તંભરૂપ છે અને વિતરાગની વાણીની સરિતા તેમાં વહેતી રહે છે. તેનો ઉપદેશ મોક્ષ માર્ગમાં પ્રેરક અને પ્રવૃત્ત કરે છે. આગમો ફક્ત ધાર્મિક ગ્રંથો જ નથી પરંતુ તે સમયની વિવિધ વિદ્યા શાખાઓના વિષયોનું પણ નિરૂપણ છે. કોઈપણ વિદ્યાની એ સમય સુધીની પ્રગતિ જાણવી હોય તો તેનું એક માત્ર સાધન જૈન આગમો જ છે. જૈન આગમો વિવિધ વર્ણોના સંસ્કૃતિની અનેક વિકાસોથી સભર છે. ચરમ તીર્થંકર ભગવાન શ્રી મહાવીરસ્વામી પ્રભુના સ્વમુખેથી નિકળેલા શબ્દો આ ગ્રંથમાં જલાયા છે- સચવાયા છે. આને મૂળ અને શુદ્ધ સ્વરૂપમાં સાચવવા અને જાળવવા અત્યંત જરૂરી છે.

જૈન દર્શનને લગતી બધી માહિતી જૈન જ્ઞાન ભંડારોમાં સારા એવા પ્રમાણમાં સચવાયેલી

છે. આ ઉપયોગી માહિતી સૌને ઉપલબ્ધ થાય તે માટે આગમોદ્ધારક આચાર્યપ્રબર શ્રી સાગરાનંદસૂરીશ્વરજી મ સાહેબે એકલા હાથે જૈન ધર્મના પ્રાણ સમા પાયારૂપી આગમ ગ્રંથાવલીની સૂવાચ્ય આવૃત્તિ ઘણા વર્ષ પહેલા પ્રકાશિત કરી હતી. ત્યાર બાદ પ. પૂ. આગમ પ્રભાકર મુનિવર્યશ્રી પુણ્યવિજયજી મ. સાહેબે આગમિક સાહિત્યનું જીવનભર વ્યાપક તથા ઊંડુ અધ્યયન તેમ જ સંશોધન કરેલ છે. શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલયની યોજના પ. પૂ. આગમ પ્રભાકર મુનિવર્યશ્રી પુણ્યવિજયજી મ સાહેબે અન્ય નિષ્ણાત વિદ્વાનોના સહ-યોગથી તૈયાર કરી હતી. આગમોના અભ્યાસી પં. શ્રી દલસુખભાઈ માલવણિયાનો પણ સહ-કાર મળ્યો હતો. ઈ. સ. ૧૯૬૦માં આ ભગિરથ કાર્યનું મંગલાચરણ કરવામાં આવ્યું અને આગમગ્રંથોનું વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિએ સંશોધન કરી પ્રકાશિત કરવાની ભાવના સાકાર થઈ રહી હતી.

પૂ. આગમ પ્રભાકર મુનિવર્યશ્રી પુણ્યવિજયજી મ. સા. તા. ૧૪-૬-૭૧ના રોજ કાળ-ધર્મ પામ્યા અને તેમની બાકી રહેલી કામ-ગિરિ-જવાબદારી પ. પૂ. આચાર્યશ્રી વિજય-સિદ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબની પરંપરાના આગમપ્રજ્ઞ અને વિદ્વદ્ય મુનિશ્રી જમ્બૂ-વિજયજી મહારાજ સાહેબ તથા મુનિરાજશ્રી ધર્મચંદ્રવિજયજી, મુનિશ્રી પુંડરીકરત્ન-વિજયજી અને મુનિશ્રી ધર્મધોષવિજયજી આદિ મુનિ ભગવંતોએ સ્વીકારી ૧૯૭૧થી આજ પર્યંત આ કામને તેઓ વેગ આપતા રહ્યા છે.

માર્ચ-એપ્રિલ : ૨૦૦૦]

૫૭

તેઓશ્રી આવા અ.ગમ ગ્રંથોના સંશોધન કરવાના પૂણ્ય અધિકારી છે જ. તેઓશ્રી અર્ધ-માગધી, સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, ગુજરાતી, મરાઠી, અંગ્રેજી વિગેરે અનેક ભાષાઓનું જ્ઞાન ધરાવે છે અને જ્ઞાનની ગરિમા સાથે વિશિષ્ટ કેટિના ત્યાગી અને સંયમધર પુરૂષ છે.

આ ગ્રંથનું પ્રથમ સંસ્કરણ વિ. સં. ૨૦૫૫ના થયું છે.

પ્રકાશક : શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલય, ઓગસ્ટ ક્રાંતિ માર્ગ, મુંબઈ-૪૦૦૦૩૬
ગ્રંથની કિંમત રૂા. ૪૫૦/- છે.

આ ગ્રંથ આપણી સભાને ભેટ સ્વરૂપે પ્રાપ્ત થયેલ છે, તે બદલ સભા ગૌરવ અનુભવવા પૂર્વક પ્રકાશકશ્રીને આભાર માને છે.

❧

રોકાણકારો માટે અમુદ્ય તક

ભાવનગર નાગરિક સહ. બેંક લી.

હેડ ઓફીસ : ૧૪, ગંગાજળીયા તળાવ, ભાવનગર

ફોન : ૪૨૬૦૭૦-ફેક્સ નં. (૦૨૭૮) ૪૨૩૮૮૬

~~~~~: શાખાઓ :~~~~~

ડોન-કૃષ્ણનગર ❖ વડવાનેરા ચોક ❖ રૂપાણી-સરદારનગર ❖ ભાવનગર-પરા
ફોન : ૪૩૬૭૮૨ ❖ ફોન : ૪૨૫૦૭૧ ❖ ફોન : ૫૬૫૬૬૦ ❖ ફોન : ૪૪૫૭૬૬

રામમંત્ર મંદિર ❖ ઘોઘા રોડ શાખા ❖ શિશુવિહાર સર્કલ

ફોન : ૫૬૩૮૩૨ ❖ ફોન : ૫૬૪૩૩૦ ❖ ફોન : ૪૩૨૬૧૪

સલામત રોકાણ આકર્ષક વ્યાજ સિદ્ધિ સફરતા

૩૦ દિવસથી ૬૦ દિવસ સુધી	૭ ટકા	શેર ભંડોળ	૩.૭૫ કરોડ
૬૧ દિવસથી ૧૭૬ દિવસ સુધી	૮ ટકા	ડીપોઝીટ	૧૬૩ ૮૮ કરોડ
૧૮૦ દિવસથી ૧ વર્ષની અંદર	૯ ટકા	ધિરાણ	૮૭.૬૩ કરોડ
૧ વર્ષથી ૨ વર્ષની અંદર	૧૧ ટકા	રીઝર્વ ફંડ તથા અન્ય ફંડો	૨૧ ૨૦ કરોડ
૨ વર્ષથી ૫ વર્ષની અંદર	૧૧.૫ ટકા	વર્કીંગ કેપીટલ	૨૬૩ કરોડ ઉપરાંત
૫ વર્ષ કે તે ઉપરાંત	૧૨ ટકા	વધુ વિગત માટે બેંકમાં રૂબરૂ મળે :	
૭૨ માસે ડબલ			

વેણીલાલ મગનલાલ પારેખ ચેરમેન

એમ. એ. ખંધડીયા

નિરંજનભાઈ દલપતરામ દવે

જનરલ મેનેજર

બોર્ડન્ટ મેનેજિંગ ડીરેક્ટર

સુખી થવું છે તો....

સંપત્તિની આસક્તિ છોડો.....

- પાણલ ભરતકુમાર ગાંધી

રજું : સોમચંદ ડી. શાહ

આ યુગ એ હરિકાંઈનો યુગ છે. પૈસો મેળવવા માટેની દોડનો યુગ છે. આ દોડમાં સામેલ થયેલો જ્ઞાનવી દિન-રાત, ઘરબાર, સુખચેતન બધું ભૂલી જાય છે. તેની સામે તો માત્ર એક જ લક્ષ્ય છે, તે છે અમીર બનાવવું, સંપત્તિવાન બનવાનું આજે સર્વત્ર એક જ વાત છે, સંપત્તિ બનાવો.... તે ગમે ત્યાંથી આવે.... ગાડીઓ લાવો, ફેક્ટરીઓ ઊભી કરો....આકર્ષક ફર્નિચર વસાવો.... છેલ્લામાં છેલ્લી ઢબના કપડા સીવડાવો....સત્તા હાંસલ કરી કિર્તીવાન બનો. પરંતુ ક્યાંયે એ વાત નથી કે જીવેને બચાવો.... અભયદાન આપો.... હૃદયને સંવેદનશીલ રાખો.... લાગણીશીલ બની અન્ય સાથે લાગણીપૂર્વક વ્યવહાર કરો. દુઃખિયાના આંસુઓ લૂછો.... અન્યતા દુઃખમાં સહભાગી બનો.... બને ત્યાં સુધી આપણા નિમિત્તે કોઈને દુઃખ ન પહોંચે તેવો સદાયે ખ્યાલ રાખો.

આનું કારણ એ જ છે કે માણસ સંપત્તિની પાછળ ગાંડો થયો છે. આજે એ સત્ય ભૂલાઈ ગયું છે કે સંપત્તિ એ આસક્તિની માતા છે. અને આસક્તિ એ તમામ પાપોની જન્મદાત્રી છે. ગરીબ માણસ કદાચ પોતાના પેટની આગને ઠારવા પાપ કરતો હશે પણ શ્રીમંત તો તિબેરી ભરવાની લાહીમાં પાપ કરે છે. ક્યાં લઈ જશે આ સંપત્તિની આસક્તિ?

આ રસ્તો એવો વિચિત્ર છે કે જ્યાં સ્વપ્નાઓ ફૂલોની પથારીના બેવાના છે ને ચાલવાનું કંટકાના રોજ પર.....! કલ્પનાઓ સુખ-શાંતિ-સમાધિની કરવાની છે ને આચરવાની છે ફૂરતા....! બોલવાનું છે સૌમ્ય ભાષામાં ને કરવાની છે બેવકાઈ! દેખાવ ખૂબ જ સુંદર બનવાનો કરવાનો છે ને બનવાનું છે ખરાબ! જે પણ શિકાર

બન્યો છે આ સંપત્તિ પ્રત્યેની આસક્તિનો એણે તમામ દુશુંણોને પોતાના જીવનમાં પ્રવેશવા માટે લીલી ઝાંડી ફરકાવી દીધી! આવો માણસ કોઈપણ પ્રકારનું હલકું, નીચ, અધમ કૃત્ય કરી શકે છે. તેમ કરતા તેને લેશમંત્ર થડકારો નહિ થાય! આપણે વિચારવાનું એ છે કે આવી સંપત્તિની વિપુલતા પણ શું આપણને સુખ દેવા માટે સમર્થ છે ખરી? શું સંપત્તિની પોકળ આકર્ષતામાં પાગલ બની જીવન વેડફી નાંખાય ખરું? આવી સંપત્તિના ઢગલા કરવા માટે આપણા આત્માના અવાજને કચડાય ખરો?

અરે! સંપત્તિની પાછળ પાગલ બનનારા આપણને આ સંપત્તિની પાછળ રહેલી આપત્તિઓની ખરેખર તો કલ્પના પણ નથી હોતી. અને માટે જ એકવાર કોઈ અટળક સંપત્તિના સ્વામી એવા માનવીની દુનિયામાં ડોકિયું કરીને જોઈએ ત્યારે ખબર પડે છે કે આ તો બધો ખાદ્ય ચળકાટ છે. માલિશ ગયું કે પિત્તળ આવી જાય સામે. અરે! સંપત્તિવાનના જીવનને નજીકથી જોતાં જ પ્રતીતિ થશે કે આ તો સડેલા લાકડા પર લગાડેલી સનમાઈકા છે.... ઘુઘટ કાઢીને ઊભેલી કોઈ કદરૂપી નવોઢા છે....ઉપર લાલી દેખાય છે પણ અંદર સાવ ખાલી છે.

સંપત્તિની લાલસામાં એક વાસ્તવિક વાતને તો આપણે સૌ ભૂલી જ ગયા છીએ કે જો સંપત્તિની વૃદ્ધિ જ માનવીને સ્વસ્થ અને પ્રસન્ન રાખતી હોત અને સંપત્તિની ન્યુનતા અને તેનો અભાવ જ માનવીને અસ્વસ્થ અને દુઃખી બનાવતો હોત તો આ જગતનો દરેક શ્રીમંત કેવળ સુખી જ હોત અને દરેક ગરીબ કેવળ દુઃખી જ હોત. પરંતુ ના, એવું નથી થનના ઢગલામાં આળોટતા અમીરો શાંતિનો શ્વાસ

માર્ચ-એપ્રિલ : ૨૦૦૦]

૫૬

પણ નથી લઈ શકતા જ્યારે બે ટક ખાવાના પણ જેને સાંસા હોય તેવા મરીઓ લહેરથી સુખી જીવન જીવી રહ્યા છે. બસ આ જ છે વાસ્તવિકતા, આ જ છે ખરી હકીકત અને એટલે જ આ વાસ્તવિકતાને નજર સમક્ષ રાખી આપણે સંપત્તિ પ્રત્યેની ગાંડી ઘેલછાને ત્યજ દઈએ. જે નથી મળ્યું તેની પાછળ દોડવાને બદલે જે મળ્યું છે તેમાં સંતોષ રાખી તેને સંતુષ્ટિ કરીએ.

સંપત્તિને લોભ તો એવો છે કે તેને માટે જેમ જેમ વધુ ભેગું કરતા જઈશું તેમ તેમ તૃષ્ણા વધતી જશે લોભના ખાડાને ધનની

પ્રાપ્તિથી પૂરો કરવાના પ્રયત્નમાં એ ખાડાને પૂરી તો નહિ શકાય પરંતુ વધુ ઊંડો બનાવી દઈશું. બસ, એક સત્ય હંમેશાંને માટે યાદ રાખવું જરૂરી છે કે....

“જરૂરિયાતો તો ભિખારીનીયે પૂરી થઈ જાય છે જ્યારે ઇચ્છાઓ તો કરોડપતિની પણ અધૂરી જ રહે છે.”

આ એક જ વાક્યમાં સઘળો સાર આવી જાય છે. તેને જીવનમાં ઉતારી, સંપત્તિની આસક્તિ તજ દાનનો, મહિમા સમજી ધર્મમય જીવન બનાવવું જોઈએ. ॐ

દૂરીયાँ...નजदीकीयाँ
बन गइ...

LONGER-LASTING
TASTE

pasand
TOOTH PASTE

મેન્યુ

ગોરન ફાર્મા પા. લિ.

સિહોર-૩૬૪ ૨૪૦

ગુજરાત

કુટોબેક
ફિર્મી સ્પષ્ટ
કચારકી
દ્વારા

પસંદ
જી શ પે સ

DAUSHY

શ્રી આત્માનંદ સભા

દ્વારા પ્રકાશિત

“શ્રી આત્માનંદ પ્રકાશ”

૩૫૧

જ્ઞાન દિપક

સદા

તેજોમય રહે

તેથી

હાદિંક

શુભેચ્છાઓ....

“શ્રી આત્માનંદ પ્રકાશ” માસિક ઉત્તરોત્તર પ્રગતિના
સોપાન સર કરે તેવી હાર્દિક મનોકામના અને શુભેચ્છા સહ....

શુદ્ધ વનસ્પતિ તેજોમાંથી બનાવેલ

ડબલ ડી-ડી સાબુ

તથા

હૃદ જૈન સાબુ વાપરો

ઉત્પાદક :

નિરવ સોપ ફેક્ટરી

પ્રેસ રોડ, એલ. પી. હાઇસ્કૂલવાળો ખાંચો,

ભાવનગર ૩૬૪ ૦૦૧ ☐ ફોન : ૫૧૬૬૪૬

સેલ્સ ડીપો :

લક્ષ્મી સાબુ ભંડાર

ગોળ બજાર, ભાવનગર ૩૬૪ ૦૦૧

માર્ચ-એપ્રિલ : ૨૦૦૦]

૬૧

સ્વર્ગ કે નહીં ? તમે જ નક્કી કરો - ધૂની માંડલિયા

તમે નાની-મોટી તપશ્ચર્યા કરી હશે. દાન અને ત્યાગ કરી સંતોષ પણ અનુભવ્યો હશે. નિયમિત પૂજા-પાઠ કર્યા હશે. દેવ-દર્શન કરવામાં તમે પાછીપાની નહીં કરી હોય - પુણ્ય કમાવાના તમામ માર્ગો તમે ચાલ્યા હશે અને છતાં તમને મૃત્યુ બાદ સ્વર્ગમાં સ્થાન ના મળે તો તમે ભગવાનના ન્યાયતંત્ર સામે બાંધે ચડાવો કે નહીં ? તમારા મુખમાંથી ત્યારે શબ્દો સરી પડે ને ? કે અહીંયાં ય અધેર છે - ભગવાન ઉપરની તમારી શ્રદ્ધા-આસ્થા તૂટી જાય ને ?

આ છેલ્લા પ્રશ્નનો ઉત્તર તમે પછી શોધજો. પહેલાં આ પ્રશ્નના સારા જવાબો શોધો. તમે જે કાંઈ નાનીમોટી તપશ્ચર્યા-વ્રતો કર્યા છે તે દેખાદેખીથી કર્યા છે કે નહીં ? તેની પાછળ કશુંક મેળવવાનો મનસૂબો હતો કે નહીં ? કોઈ અજ્ઞાત કાયથી થરથરી તમે તપશ્ચર્યા કરવા પ્રતિ પ્રેરાયા છો ? જે દાન-ત્યાગ કર્યા છે તેમાં કેવળ કરુણાનો ભાવ હતો કે નામની વાહવાહની જાળના હતી ? પોતાના નામની તકતી લાગે એવી યશભૂખ તંની પાછળ હતી કે નહીં ?

દેવ દર્શને જાઓ છો તેમાં સામાજિક દેખાડો ખરો ? ઘરમાં સુખ-સાહ્યખી વધે તેવી ભગવાન પાસે માગણી કરો છો ? સ્વર્ગની લાલચ વગર માત્ર આત્મ-ઉન્નતિ માટે તમે તપ, ધ્યાન, વ્રત, સેવા-પૂજા કે પ્રભુ સ્મરણ કદાચ કર્યા જ નથી. ઉપરોક્ત તમામ પ્રશ્નોના પ્રામાણિક જવાબો આપવાના હોય તો કદાચ તમે ખુદ જ એ જવાબોથી છળી પડો એવો તમારો ધાર્મિક સિલસિલો આરંભથી અંત સુધી છે

તમે તો સંસારી છો - સંન્યાસીઓની પણ ઘણું કરીને આ જ દશા છે.

એક કથા છે :

એક દિવસ સ્વર્ગને દરવાજો ખૂલ લીડ હતી. કેટલાક પડિતો ખૂમે પાડી રહ્યા હતા. “જલ્દી બારણું ખોલો” પણ દ્વારપાલે તેઓને કહ્યું કે જરા થોભો. અમે તમારા વિષે જરી પૂછ-તાછ કરી લઈએ કે જે જ્ઞાન તમે મેળવ્યું છે તે શાસ્ત્રોમાંથી મેળવેલું હતું કે પોતાનું હતું ?

એટલામાં એક સંન્યાસી લીડ ગેસવીને આગળ આવી ખોલ્યો, “દ્વાર ખોલો, હું સ્વર્ગમાં આવવા ઇચ્છું છું. મેં ખૂબ ઉપવાસ કર્યા છે અને શરીરને તપની આગમાં શેક્યું છે.”

દ્વારપાલે કહ્યું “સ્વામીજી. જરા થોભો, અમે જાણી લઈએ. આપે તપશ્ચર્યા શા માટે કરી હતી ? અહીં મનના ભાવોની પણ નોંધ થતી હોય છે. અહીંના નિયમ પ્રમાણે બાહ્ય કર્મ કરતાં ભાવ કર્મને જ વિશેષ ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે.”

તે જ વખતે પૃથ્વી પરના ખીબા પણ અનેક દાનવીરો, દેવદર્શને નિયમિત જતા સેકડો ભાઈ-ખંડેનો આવી પહોંચ્યા. તેઓ પણ સ્વર્ગમાં દાખલ થવા ઇચ્છતા હતા. અહીં પણ ધક્કા-મુક્કી કરતા હતા.

દ્વારપાલે તે સૌને કહ્યું કે તમે ભૂલા પરચા લાગો છો, જે સેવાને પુરસ્કાર, બદલો ઇચ્છે છે તેને અહીં સેવા જ મણવામાં આવતી નથી. છતાં બધાં શાંતિથી ઊભા રહો. તમારા વિષે તપાસ કરીએ છીએ.

અને તે જ વખતે અંધારામાં સૌથી પાછળ ઉભેલી એક વ્યક્તિ પર તેમની નજર પડી. તેમણે ટોળાને ખસી જવા કહ્યું - તે વ્યક્તિને આગળ આવવા કહ્યું, તેની આંખોમાં આંસુ હતા. તેણે કહ્યું; “ખરે જ ભૂલથી મને અહીં લઈ

૬૨

[શ્રી આત્માનંદ પ્રકાશ

આવ્યા છે. ક્યાં હું અને ક્યાં સ્વર્ગ? હું તો કેવળ અજ્ઞાની છું શાસ્ત્રો વિષે કંઈ જાણતો નથી સંન્યાસ કોને કહેવાય તેય ખબર નથી. કારણ કે મારું કશું હતું જ નહીં એટલે ત્યાગ પણ ક્યાંથી કરું? કોઈની સેવા કરવા જેટલી મારામાં શક્તિ જ ક્યાં છે? હા, પ્રેમ મારા હૃદયમાં જરૂર હતો, પણ પ્રેમ સ્વર્ગમાં દાખલ થવાની લાયકાત ગણાય ખરી? અને હું પોતે જ સ્વર્ગમાં દાખલ થવા નથી ઇચ્છતો. મહેર-ગાની કરી મને નરકનું દ્વાર ખતાવો. ત્યાં જ

મારું સ્થાન છે અને ત્યાં જ મારી જરૂર પણ છે.”

તે આમ બોલતો હતો ત્યાં જ દ્વારપાલોએ ખારણું ઉઘાડી દીધાં અને કહ્યું “તમે ધન્ય છો. અમે આપનું સ્વાગત કરીએ છીએ.”

જે ક્યારેય પોતાને સ્પર્ધામાં નથી ઉતારતો અને જીવનમાં સૌથી પાછળ રહી પરમાત્માની મૂક પ્રાર્થના કરે છે એ પરમાત્માની સૌથી નજીક છે, તે સ્વર્ગના દરવાજે સૌથી આગળ છે. આવી વ્યક્તિને પ્રભુ આગળ આવવા સામેથી સાદ પાડે છે. **ક**

ભાવનગર મર્કન્ટાઇલ કો-ઓપરેટીવ બેન્ક લી.

ભાવનગર મર્કન્ટાઇલ કો-ઓપરેટીવ બેન્ક લી. Bhavnagar Mercantile Co-Operative Bank Ltd.

હેડ ઓફીસ :-

બ્રાન્ચ :-

લોખંડ બજાર, ભાવનગર

✠ માર્કેટીંગ યાર્ડ, ભાવનગર ફોન નં. ૪૪૫૦૦૮

ફોન નં. ૪૨૪૧૮૧

✠ માધવદર્શન, ભાવનગર ફોન નં. ૪૨૦૭૬૬

-: થાપણના વ્યાજનાં દરો :-

(તા. ૨૧-૪-૯૯ થી અમલમાં)

✠ સેવિંગ્સ

૫.૫૦ ટકા

✠ ફિક્સ ડીપોઝીટ :-

૩૦ દિવસથી ૯૦ દિવસ સુધી

૮.૦૦ ટકા

૯૧ દિવસથી ૧ વર્ષ નીચે

૯.૦૦ ટકા

૧ વર્ષથી ૨ વર્ષ નીચે

૧૧.૦૦ ટકા

૨ વર્ષથી ૩ વર્ષ નીચે

૧૨.૦૦ ટકા

૩ વર્ષથી ૫ વર્ષ નીચે

૧૨.૫ ટકા

૫ વર્ષ અને ઉપરાંત

૧૩.૦૦ ટકા

ડાખલ :- ૬૫ માસ

-: વધુ વિગત માટે બેન્કમાં રૂબરૂ સંપર્ક સાધો :-

શ્રી કનૈયાલાલ વૃજલાલ પંડ્યા

શ્રી ઈન્દુકુમાર ઉકાલાલ પટેલ

ચેરમેન

મેનેજિંગ ડીરેક્ટર

શ્રી રાજેન્દ્ર ઈન્દુકુમાર દવે

શ્રી જુગલકિશોર પી. પારેખ

વા. ચેરમેન

બે. મે. ડીરેક્ટર

શ્રી જી. એમ. શાહ

મેનેજર

માચ-એપ્રિલ : ૨૦૦૦]

૬૩

શ્રી જૈન આત્માનંદ સભા આયોજિત યાત્રાપ્રવાસ

અહેવાલ : મુકેશ સરવૈયા

શ્રી જૈન આત્માનંદ સભા-ભાવનગર આયોજિત સં. ૨૦૫૬ના ફાગણ વદ ૧૩ ને રવિવાર તા ૨-૪-૨૦૦૦ના રોજ ધોલેરા, કલિકુંડ (ધોળકા), તગડી, અયોધ્યાપુરમ તથા વલ્લભીપુર તીર્થને યાત્રાપ્રવાસ યોજવામાં આવેલ હતો.

આ યાત્રાપ્રવાસ મહા તથા ચૈત્ર માસનો સંયુક્ત રાખવામાં આવ્યો હતો, જેમાં નીચે મુજબના દાતાશ્રીઓની વ્યાજની રકમમાંથી શુભક્રિયા તથા સ્વામીભક્ત કરવામાં આવી હતી.

આ યાત્રાપ્રવાસમાં ડોનરશ્રીઓ, સભ્યશ્રીઓ તથા ગેસ્ટશ્રીઓ સારી એવી સંખ્યામાં જોડાયા હતા.

ભાવનગરથી વહેલી સવારે ૬-૦૦ કલાકે નીકળી સવારના ૭-૩૦ કલાકે ધોલેરા પહોંચ્યા હતા. અહિં સેવા-પૂજા-દર્શન-ચૈત્યવંદન તથા નવકારશી કરી સવારના ૯-૩૦ કલાકે અહિંથી કલિકુંડ તરફ રવાના થયા હતા. સવારે ૧૧-૦૦ કલાકે કલિકુંડ પહોંચ્યા હતા. અહિં સેવા-પૂજા-દર્શન તથા શત્રુજયની યાત્રા કરી બપોરના ૧-૦૦ કલાકે ભોજનશાળામાં ભોજન લઈ અદ્વૈત વિરામ ખાદ બપોરના ચા-પાણી લઈ ૪-૦૦ કલાકે તગડી તરફ પ્રયાણ કરેલ. તગડી-પૂ. આ. શ્રી વિજયનંદનસૂરીશ્વરજી સ્મારક ટ્રસ્ટ તીર્થે મૂળનાયક શ્રી મુનિસુમત સ્વામી દેરાસરે દર્શન-ચૈત્યવંદન કરી સાંજનો નાસ્તો કરી અયોધ્યાપુરમ તરફ પ્રયાણ કરેલ. અહિં દર્શન કરી આ તીર્થોદ્ધારની રૂ. ૧૦૦/-વાળી કુપન ઘણા યાત્રિકોએ લઈ આ તીર્થે યોજનાનો લાભ લીધો હતો. અહિંથી વલ્લભીપુર તરફ પ્રયાણ કરી વલ્લભીપુર તીર્થમાં દર્શન કરી ભાવનગર તરફ પ્રયાણ કર્યું હતું. આમ પંચતીર્થો યાત્રાનો લાભ લઈ સૌ ભાવનગર રાત્રીના ૯-૩૦ કલાકે પહોંચ્યા હતા.

આમ સભાનો આ યાત્રાપ્રવાસ અનેરા ભક્તિભાવપૂર્વક અને ઉલ્લાસ રૂઢ પરિપૂર્ણ થયો હતો.

આ યાત્રાના દાતાશ્રીઓની શુભ નામાવલી

(૧) શ્રી કાંતિલાલ રતિલાલ સલોત	(૬) શ્રી સાકરચંદ મોતીચંદ શાહ
(૨) શ્રી પોપટલાલ રવજીભાઈ સલોત	(૭) શ્રી કપુરચંદ હરીચંદ શાહ-માચીસવાળા
(૩) શ્રી ખીમચંદ પરશોત્તમદાસ શાહ	(૮) શ્રી વૃજલાલ લીખાલાલ શાહ
(૪) શ્રી હડીચંદ ઝવેરભાઈ શાહ	(૯) શ્રી નાનચંદ તારાચંદ શાહ
(૫) શ્રી વનમાળીદાસ ગોરધનભાઈ શાહ	(૧૦) શ્રી બાબુલાલ પરમાજીદાસ શાહ

❧

જેઓ અનંત ગુણના ભંડાર છે, ચોત્રીસ અતિશયોના ધારક છે તથા
માનવ જાતિના મહાન ઉદ્ધારક છે, તે શ્રી અરિહંત દેવોને અમારી
કોટિ કોટિ વંદના હો....

卐

“ શ્રી આત્માનંદ પ્રકાશ ” માસિક ઉત્તરોત્તર પ્રગતિના સોપાન સર કરે
તેવી હાલ્દીક મનોકામના અને શુભેચ્છા સાથે....

મેસર્સ કાંતિલાલ મગનલાલ શાહ

કાપડના વેપારી

મેઈન રોડ, બેરાવરનગર-૩૬૩૦૨૦ (જિ. સુરેન્દ્રનગર)

ફોન : (STD. Code-૦૨૭૫૨)

ઓફિસ : ૨૨૮૪૨ / ૨૩૩૨૪ ફેક્સ : ૨૨૦૫૬ / ૩૧૫૨૩

卐

કોરસ ટાઇલ્સ પ્રાઇવેટ લિમીટેડ

નવાગામ, થાનગઢ-૩૬૩૫૩૦ (જિ. સુરેન્દ્રનગર)

ફોન : ૨૦૮૧૧ ફેક્સ : ૨૦૫૬૫ (STD. Code-૦૨૭૫૧)

Trade Mar No. 750822

Copy Right No. 56029/99

શુદ્ધ વનસ્પતિ તેલોમાંથી બનાવેલ એકમાત્ર

વિજયનો

જૈન સાબુ

વાપરો

અધિકૃત વિકેતા :

(વજય એજન્સી

ફોન : ૪૨૬૭૨૮

(વજય સેલ્સ કોર્પોરેશન

ફોન : ૫૧૬૭૮૨

ઉત્પાદક :

વિજય સોપ એન્ડ

ડીટર્જન્ટ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ

મોતીતળાવ રોડ, કુંભારવાડા,

ભાવનગર-૩૬૪૦૦૬

ફોન O. ૫૧૦૪૬૧ R. ૫૬૨૨૮૬

માર્ચ-એપ્રિલ : ૨૦૦૦]

૨૫

કાળ

લેખક : નરોત્તમદાસ અમુલખરામ કપાસી
(એડવોકેટ - મુંબઈ)

નથી સમજાતું કે કાળ એ શી વસ્તુ છે. નથી સમજાતું કે એનું સ્વરૂપ શું છે. નથી સમજાતું કે એ જીવન ઉપર અસર કરે છે કે નહિ....કાળ છે તે સમજાય છે. તે અદૃશ્ય છે એમ પણ સમજાય છે. અદૃશ્ય વાયુનો સ્પર્શેન્દ્રિય દ્વારા અનુભવ થાય છે પરંતુ અદૃશ્ય કાળનો એક પણ ઇન્દ્રિય દ્વારા અનુભવ થતો નથી.

સમય વીત્યે નવીન વસ્તુ જીવું અને છે, સડી જાય છે, નાશ પામે છે. સમય વીત્યે બીજાંમાંથી અંકુરો પ્રગટે છે. સમય વીત્યે બીજાંમાંથી ફળ પ્રાપ્ત થાય છે. સમય વીત્યે વસ્તુના સ્વરૂપમાં પરિવર્તન થાય છે. સમય વીત્યે સ્નેહીની સ્મૃતિ અદૃષ્ટ અને છે. સમય વીત્યે યોગ્ય પ્રક્રિયા દ્વારા દૂધમાંથી દહીં અને છે, માખણ અને છે, ઘૃત અને છે. સમય વીત્યે બાળક યુવક અને છે, વૃદ્ધ અને છે અને બિલીન થાય છે. સમય વીત્યે આજ અઠકાલ અને છે.

ચિંતનમાં અને ભાષા પ્રયોગમાં સમયનો ઉપયોગ કરવો જ પડે છે.

પરિણામે 'સમય' જેવું 'કંઈક' છે એ માન્યા વિના છૂટકો નથી થતો. તે 'કંઈક' ના રૂપરંગ છે કે નહિ એ અદૃષ્ટ-મતિવાળો માનવ સમજી શકતો નથી.

જૈનદર્શન 'કાળ' એક દ્રવ્ય છે એમ જણાવીને તેને સ્વીકૃતિ આપે છે.

દ્રવ્ય સર્વ શાશ્વત છે. 'કાળ' ક્યારે ઉત્પન્ન થયો, ક્યારે વિનાશ પામશે, ક્યારે તે નહિ હોય એ પ્રશ્નો બાલિશ ભાસે છે. તે અપે.

ક્ષાએ 'કાળ' સદાકાળ હતો અને સદાકાળ રહેશે તેથી તે શાશ્વત છે. શાશ્વત કાળ 'મહાકાળ' તરીકે ઓળખાય છે.

કાળ અન્ય વસ્તુમાં પરિવર્તન લાવે છે. સાથે તેના સ્વ-સ્વરૂપમાં પણ પરિવર્તન લાવે છે, દ્રવ્ય માત્ર પરિવર્તનશીલ છે. તેમ કાળ પણ પરિવર્તનશીલ છે. એ પરિવર્તનશીલ કાળ વ્યવહારકાળ તરીકે ઓળખાય છે. અદૃષ્ટમાં અદૃષ્ટ કાળ કે જેના બે વિભાગ ન થઈ શકે તેને 'સમય' કહેવાય છે. આંખના એક પલ્કારામાં અગણિત સમય વીતી જાય છે. જે પ્રકાશ એક ક્ષણમાં હબારો યોજન ગતિ કરે છે, તે પ્રકાશને એક મીલી-મીટર પસાર કરતાં કેટલો સમય વ્યતીત થાય છે તે ગણિત દ્વારા નિર્ણય થઈ શકે. પૂણી ગતિથી ફરતો એક વીજ પંખો એક ક્ષણમાં કેટલું પરિભ્રમણ કરે એ ગણિત દ્વારા નક્કી થઈ શકે છે. વૃક્ષના હબારો પત્રો એકત્ર કરીને તેના ઉપર તલવાર ચલાવવામાં આવે તો કેટલો સમય વીતે એ ગણિતનો પ્રશ્ન છે.

સમય, આવલિકા, ક્ષણ, ઘડી, મુહૂર્ત, દિન, રાત્રિ, માસ, વર્ષ, યુગ વિગેરે વ્યવહારકાળના વિભાગો છે. પૂર્વ, પશ્ચિમ, આગરોપમ વિગેરે પણ વ્યવહાર કાળના જ રૂપ છે. ભલે તેમાં દીર્ઘ કાળ વ્યાપ્ત થતો હોય.

કાળ ચૈતન્ય રહિત છે, છતાં એનું પરિવર્તન વ્યવસ્થિત રીતે થાય છે દિન અને રાત્રિના કલાકો નિયત જ હોય. એમાં જે રોજ પરિવર્તન આવે તે નિયત અને નિયમબદ્ધ જ હોય. માસના ત્રીસ દિન-રાત હોય, વર્ષના બાર માસ હોય

યુગના વર્ષ પાંચ જ હોય. એક કાળ-ચક્રમાં વીસ કોટા કોટી સાગરોપમ જ વ્યતિત થાય. ઉત્સર્પિણી કાળમાં દસ કોટા કોટી સાગરોપમ જ વ્યતિત થાય અને અવસર્પિણી કાળમાં પણ દસ કોટા કોટી સાગરોપમ જ વ્યતિત થાય.

કાળનો પ્રભાવ પણ વ્યવસ્થિત હોય છે. ઉત્સર્પિણી કાળ દરમ્યાન વિશ્વની પ્રગતિ જ થાય. ઉત્તમ વસ્તુઓની વૃદ્ધિ જ થાય, તે પ્રગતિ અને વૃદ્ધિ ક્રમિક જ હોય અને નિયત પણ હોય.

તે પ્રમાણે અવસર્પિણી દરમ્યાન વિશ્વની અધોગતિ જ થાય. ઉત્તમ વસ્તુઓ હીન, હીન-તર થતી જાય. અનિચ્છનીય કૃત્યો વૃદ્ધિ પામતાં જાય. બધું ક્રમિક અને.

યુગલિક્ષેત્રોમાં અને મહાવિદેહક્ષેત્રોમાં કાળ એક સરખો જ વહ્યે જાય છે, અદ્યતા પરિવર્તનશીલતા, ત્યાંના ક્રમ અનુસાર ચાલુ જ રહે.

અવસર્પિણી કાળ અને ઉત્સર્પિણી કાળ બન્નેનો સમય દસ કોટા-કોટી સાગરોપમ છે. બન્ને મળીને, વીસ કોટા કોટી સાગરોપમ છે. તે એક કાળ ચક્ર કહેવાય છે.

એક કાળચક્રમાં છ આરા અવસર્પિણીના અને છ આરા ઉત્સર્પિણીના હોય છે. તેમના નામ નીચે પ્રમાણે :- ૧. સુષમ-સુષમ ૨. સુષમ ૩. સુષમ-દુષમ ૪. દુષમ-સુષમ ૫. દુષમ ૬. આતિ દુષમ.

સુષમ - સુષમ કાળ એકાંત સુખમય છે અને દુઃખથી રહિત છે. સુષમ કાળ સુખ રૂપ છે. સુષમ-દુષમ સમયમાં સુખની માત્રા અધિક અને દુઃખની અદ્ય હોય છે. દુષમ-સુષમ કાળમાં દુઃખની માત્રા અધિક અને સુખની અદ્ય છે. દુષમ કાળ દુઃખમય છે અને અતિ દુઃખમકાળ અપાર દુઃખમય છે.

વીસ કોટા - કોટી સાગરોપમ પ્રમાણ સમયમાં અઠાર કોટા-કોટી સાગરોપમ પ્રમાણ કાળમાં

અને સાથે યુગલિક મનુષ્યો વસે છે. યુગલ સાથે જન્મે છે અને સાથે મૃત્યુ પામે છે. આયુષ્ય અસંખ્ય વર્ષનું હોય છે.

કાળચક્રને શકટ-ચક્ર સાથે સરખાવાય છે. શકટ ચક્રના બાર આરા છે. શકટ ગતિમાન હોય ત્યારે નીચેના આરા ઉપર જાય છે અને ઉપરના આરા નીચે જતાં જાય છે. કાળ ચક્રના પણ બાર આરા છે. તે પણ નીચેથી ઉપર અને ઉપરથી નીચે જાય છે.

ચક્ર જ્યારે ઉપર જાય છે ત્યારે તે ઉત્સર્પિણી ગણાય છે. નીચે જાય તે અવસર્પિણી ગણાય છે.

ભૌતિક સુખ સમૃદ્ધિ જેમ વિકાસ અથવા હાસ થાય છે તેમ સુકૃત્યોમાં વિકાસ અથવા હાસ થાય છે. પુણ્યકાળમાં વિકાસ અથવા હાસ, કાળ અનુસાર થાય છે.

ઉત્સર્પિણી અને અવસર્પિણી બન્નેમાં છ આરાના નામ સમાન છે પરંતુ ક્રમ વિપરિત છે. ઉત્સર્પિણીમાં પ્રથમ આરા દુઃષમ - દુઃષમ, બીજો દુઃષમ ત્રીજો દુઃષમ - સુષમ, ચોથો સુષમ-દુઃષમ, પાંચમો સુષમ અને છઠ્ઠો સુષમ-સુષમ છે. તેમનો ક્રમ અવસર્પિણીમાં ઉલટો છે.

દેહની ઊંચાઈ, આયુષ્ય - પ્રમાણ અને કલ્પવૃક્ષની ફળદાયિતા ઉત્સર્પિણી કાળમાં ઉત્તરોત્તર વૃદ્ધિ પામે છે અને અવસર્પિણી કાળમાં ઉત્તરોત્તર હાસ પામે છે.

સુષમ - સુષમ સમયમાં માનવ - દેહની ઊંચાઈ ત્રણ ગાઉ પ્રમાણ, આયુષ્ય ત્રણ પદ્યોપમ પ્રમાણ અને તે સમયમાં કલ્પવૃક્ષોનું ઉત્તમ ફળ પ્રાપ્ત થાય છે.

સુષમ સમયમાં માનવ દેહની ઊંચાઈ બે ગાઉ અને આયુષ્ય બે પદ્યોપમ પ્રમાણ છે.

સુષમ - દુઃષમ સમયમાં માનવ દેહની ઊંચાઈ એક ગાઉ પ્રમાણ અને આયુષ્ય એક પદ્યોપમ પ્રમાણ છે.

માર્ચ-એપ્રિલ : ૨૦૦૦]

૬૭

દુઃખમ - સુખમ સમયમાં માનવ દેહની મહત્તમ ઉચ્ચાઈ પાંચસો ધનુષ્ય અને ક્રમિક હાનિ થતાં લઘુત્તમ સાત હાથ હોય છે. આયુષ્ય મહત્તમ પૂર્વ કોડ વર્ષ અને ક્રમિક હાનિ થતાં લઘુત્તમ અનિયત છે. કલ્પવૃક્ષોનો અભાવ છે.

દુઃખમ સમયમાં દેહ પ્રમાણ અને આયુષ્ય અનિયત હોય છે. દુઃખમ આરાના અંતમાં દેહ પ્રમાણ બે હાથ અને આયુષ્ય વીસ વર્ષનું હોય છે. તે દરમિયાન દેહ પ્રમાણ અને આયુષ્ય પ્રમાણ હીન-હીનતર થતું જાય છે.

દુઃખમ દુઃખમ સમયમાં દેહ-પ્રમાણ અને આયુષ્ય બન્ને અનિયત છે. પરંતુ દુઃખમ સમયના અંતિમ પ્રમાણથી અધિક નથી.

આ ભરત ક્ષેત્રમાં વર્તમાનમાં પંચમ આરો જે દુઃખમ છે, તે આત્મી રહ્યો છે. તે એકવીસ

હજાર વર્ષ પર્ચિત રહે છે. શ્રી વીર પ્રભુના નિવાણ પંછી અદ્ય સમયમાં જ પંચમ આરાની શરૂઆત થઈ છે અને કુલ એકવીસ હજાર વર્ષ પર્ચિત રહેશે.

શ્રી તીર્થંકર દેવો, ચક્રવર્તીઓ, વાસુદેવો વિગેરે ત્રેસઠ શલાકા પુરૂષ અમુક કાળમાં જ હોય છે. શ્રી તીર્થંકર પરમાત્માની વાણી અતુસાર મુનિ ભગવંતો જૈન શાસનને જપલંત રાખે છે, તે યજ્ઞ અમુક જ આરામાં.

દુઃખમ કાળમાં યજ્ઞ ઉત્તમ આત્માઓ સુંદર ધર્મારાધના કરે છે, પરંતુ ઉત્તમ આત્માઓ વિરલ હોય છે. ઉત્તમ આત્માઓની આરાધના દુઃખમ કાળમાં યજ્ઞ સુંદર અને ઉત્તમ કૃણ આપે છે.

❧

જેમની ભક્તિ સર્વ પ્રકારનાં ભયોનું ભંજન કરનારી છે

અને

સકલ મનોરથની સિદ્ધિ કરનારી છે.

તેવા

શ્રી અરિહંત દેવોને અમારી કોટિ કોટિ વંદના હો.

: ❧ :

શ્રી આત્માનંદ પ્રકાશ ' માસિક ઉત્તરોત્તર પ્રગતિના સોપાન સર કરે
તેવી હાદિક મનોકામન અને શુભેચ્છા સાથે....

Indchem Marketing Corporation

32, Shamaldas Gandhi Marg,
Sarraf Mansion, Mumbai-400 002
Phone : 2617367-68

મૈત્રીભાવનું પવિત્ર ઝરણું...

મૈત્રી ભાવનું પવિત્ર ઝરણું, મુજ હૈયામાં વદ્યા કરે;
શુભ થાઓ આ સકલ વિધનું, એવી ભાવના નિત્ય રહે.
ગુણથી ભરેલા ગુણીજન દેખી, હૈયું માફ નૃત્ય કરે;
એ સંતોના ચરણકમલમાં, મુજ જીવનનું અધ્ય રહે.
દીન, કુર ને ધર્મ બિહોણા, દેખી દિલમાં દર્દ રહે;
ઠરણાબિની આંખોમાંથી, અશ્રુનો શુભ શ્રોત વહે
માર્ગ ભુલેલા જીવન પથિકને, માર્ગ ચીંધવા ઉલ્લે રહું;
કરે ઉપેક્ષા એ મારગની, તો એ સમતા ચિત્ત ધરું.
વીર પ્રભુની ધર્મ ભાવના, હૈયે સૌ માનવ લાવે;
વેર-ઝેરના પાપ ત્યજને, મંગળ ગીતો સહુ ગાવે.

‘શ્રી આત્માનંદ પ્રકાશ’ માસિક
ઉત્તરોત્તર પ્રગતિના
સોપાન સર કરે લેવી
હાદિક મનોકામના
અને શુભેચ્છા સહ....

શાહ શાંતિલાલ લાલચંદ-હારીજવાળા

“શાંતિ સદન”, ૧૩૨-વિજયરાજનગર, શાસ્ત્રીનગર સામે, ભાવનગર-૩૬૪ ૦૦૩
ટેલીફોન નં. : ૪૩૦૬૭૬

‘શ્રી આત્માનંદ પ્રકાશ’ માસિક ઉત્તરોત્તર પ્રગતિના સોપાન સર કરે
તેવી હાદિક મનોકામના અને શુભેચ્છા સાથે....

જી. એલ. શાહ

પ્રેસર કુકર, સીલીંગ ફેન, પલાંગ, ઘંડીયાળ, મીક્ષર, સ્ટીલ વાસણ
સંરળ હપ્તેથી ખરીદવા માટે મળે.

હમ્પોટેડ ફલાવર, થર્મોવેર, કેકરી વેર, ફેન્સી પર્સ,
ગીફ્ટ આઇટમ, કાર્ડ્સ તથા હોમ એપ્લાયન્સની
અનેક વિવિધ વેરાઇટીઓ....

ધનલક્ષ્મી એજન્સી ડીપાર્ટમેન્ટ

કાવેરી કોર્પોરેશન, નવાપરા, ભાવનગર ૩૬૪ ૦૦૧

હવેલીવાળી ચેરી, વોરા બજાર, ભાવનગર ૩૬૪ ૦૦૧

ફોન : (૦૨૭૮) ૪૨૭૬૦૨

માર્ચ-એપ્રિલ : ૨૦૦૦]

૬૬

પૂજ્યપાદ ગુરુદેવ મુનિરાજમી ભુવનવિજ્યાન-તેવાસી

૫. પૂ. આગમમંત્ર-તારક ગુરુદેવમી

જંપૂવિજયજી મહારાજ સાહેબના વ્યાખ્યાનો

[હપ્તો ૧૮ મો]

[ગુરુ વાણી ભાગ-૨માંથી સાબાર...]

(ગતાંકથી ચાલુ)

દંમની બોલ્યાલા...

આજે સમાજમાં મોટાભાગે દંબનું આચરણ ખૂબ વધી ગયું છે. માણસો સારું કરવા માટે નહીં પણ સારા દેખાવા માટે જ બધું કરતા હોય છે. અરે! સાધર્મિકવાત્સલ્ય કરશે તોય સારું દેખાડવા માટે. આપણે વ્યવહારમાં બોલીએ છીએ ને કે ભાઈ ભાલે ગમે તેટલો ખર્ચો થાય પણ સારું દેખાય તેમ કરજો. સાધર્મિક ભક્તિનું કયાંય નામનિશાને ન હોય ક્યારેક માણસો ચડાવા લાખો રૂપિયામાં બોલતા હોય છે પણ એની પાછળ લક્ષ્મીનો સદ્વ્યય થાય એના કરતાં સમાજમાં નામના મળે....છોકરા-છોકરીઓના વેનિશાળ જલ્દી થાય.. જે લગભગ આવી જ ગણતરી હોય તો આવા માસસોના જીવનમાં ધર્મ કેવી રીતે પરિણામ પામે ?

મા-બાપની પ્રતિષ્ઠા વિના

પ્રભુ પ્રતિષ્ઠા કેવી ?

એક શેઠ હતો. ખૂબ ધનાઢ્ય હતો. તેથી ઘરમાં જ સુંદર દેરાસર બંધાવ્યું. ભગવાન લાવ્યા. પ્રતિષ્ઠા માટે કોઈ આચાર્ય મહારાજની શોધ કરવા માંડ્યા....આમ તો કોઈ દિવસ ઉપાશ્રયનું પગથિયું એ ન ચઢતા હોય પણ પોતાના પ્રસંગને શોભાવવા માટે સારામાં સારા આચાર્ય મહારાજને શોધતાં-શોધતાં સારા આચાર્ય મહારાજ મળી આવ્યા. સમાજમાં સારું દેખાય માટે આચાર્ય મહારાજનો બેન્ડ-વાળો સહિત ભવ્યાતિભવ્ય પ્રવેશ કરાવ્યો. આચાર્ય મહારાજ

લાંબો વિહાર કરીને આવેલા હોવાથી બપોરના સમયે જરાક ચાડે-પડે થયા છે ત્યાં એક ડોશીમા લાકડીના ટેકે ધીમે ધીમે ઉપાશ્રયમાં પ્રવેશ્યાં. મેલાં ઘેલાં કપડાં છે. મહારાજ સાહેબની આંખ જરા મળી ગઈ છે. ત્યાં લાકડીના ટક-ટક અવાજથી આચાર્ય મહારાજ જાગી જાય છે. ડોશીમાને જોઈને પૂછે છે કે કેમ માણ મનમાં છો ? કેમ આવ્યા છો ? ત્યારે ડોશીમા કહે છે કે બાપજી તમે કેમ આવ્યા છો ? બાપજી કહે કે અમે તો પ્રતિષ્ઠા કરાવવા આવ્યા છીએ ડોશીમા કહે છે કે બાપજી પ્રતિષ્ઠા નહીં થાય. કેમ ? ઘરના દેવ એવા મા-બાપ જ્યાં ઠેમે ચડતા હોય ત્યાં ભગવાન પધારે કેવી રીતે ? મા-બાપ એ જીવતા જાગતા દેવ છે. પણ આજે આ યુગમાં જેમ ઋતુમાં માણસ પોતાના ખાટલાનું સ્થાન બદલતો હોય છે ને ! શિયાળામાં રૂમમાં સૂઈ જાય. ઉનાળામાં જ્યાં પવન આવતો હોય એવી જગ્યાએ સૂઈ જાય અને ચોમાસામાં જ્યાં ભેજ ન લાગતો હોય ત્યાં સૂઈ જાય તેમ આજે મા-બાપના પણ જેટલા પુત્રો હોય તેટલા ખાટલા બદલાતા હોય છે. જૂના જમાનામાં લોજકના વારા રહેતા તેમ આજે મા-બાપના પણ વારા હોય છે. બહુ જ કરુણ સ્થિતિ છે આજના ઘડોની ! તીર્થંકર પરમાત્માપણ હંમેશા મા-બાપને વંદન કરવા જતા. એક કહેવત છે કે જે માતાનો બોલ કદિ ન લોપે તે વિશ્વમાંહિ સૂરજ જેમ ઓપે.

લાલ બહાદુરશાસ્ત્રી માતૃભક્ત હતા. તેઓ જ્યારે પણ બહાર જાય કે કોઈ દેશોની વાટા-ઘાટમાં જાય ત્યારે અવશ્ય પોતાની વૃદ્ધમાના આશિર્વાદ લેવા જતા. મા કહે છે બેટા! હંશ્વર તારી સાથે રહેજો. ઇસ આટલા આશિર્વાદ લઈને જાય એટલે ગમે તેવા કપરા કામે પણ તેમના સરળતાથી પાર પડતા. એકવાર પાકિસ્તાનના વડાપ્રધાન અયુબખાનને મળવા જવાનું હતું. માના આશિર્વાદ લઈને નીકળ્યા. અયુબખાન ખૂબ ઉંચા હતા શાસ્ત્રીજી ઘણા વામન હતા. અયુબખાને મળકમાં કહ્યું કે શાસ્ત્રીજી આપ તો વહોત વામન હૈ! શાસ્ત્રીજીએ બેઘડક જવાબ દીધો કે इसलीए तो आपको नमन करना पड़ता है। વાત કરતી વખતે ઉંચા માણસને નીચા વળીને વાત કરવી પડે. આવી બેઘડક જવાબ દેવાની શક્તિ માના આશિર્વાદ-માંથી મળતી એમણે બહુ અલ્પ સમય જ રાજ કર્યું. પણ એ અલ્પ સમયમાં ઘણાં સારાં કામે કર્યાં. દુનિયા આજે પણ એમને યાદ કરે છે. માના લોહીનું એક એક ટીપુ સંતાનના હિતથી રંગાયેલું હોય છે.

મા જુએ આવતો અને સ્ત્રી જુએ લાવતો : દીકરો કયાંય બહાર ગયો હોય તો મા એની રાહ જુએ. તે હેમખેમ પાછો ફરે એટલે એને આનંદ. જ્યારે સ્ત્રી તો બહારથી મારે માટે શું લાવ્યા? હાથમાં કાંઈ પેકેટ છે કે નહીં? એમાં જ સ્ત્રીની નજર ભટકતી હોય છે. પણ આજની યુવા પેઢીને તો ‘અમે બે અને અમારા બે’ ત્રીજું કોઈ ખટાતું જ નથી. દીકરો ૭૦ વર્ષને થયો હોય તોય માની નજરમાં તે નાનું બાળક જ છે તેથી તે બહાર જાય ને તો મા કહે કે ભાઈ! સાચવીને જજો. સાધનેનું ધ્યાન રાખજો.. વગેરે જેમ બાળકને શીખામણ આપે તેમ ૭૦ વર્ષના ડોસાને શીખામણ આપતી હોય છે. માના વાતસલ્યની તોલે દુનિયાની કોઈ ચીજ આવી શકતી નથી. પણ આ શીખામણ આજના યુવાનેને ‘ટક-ટક’ લાગે છે. આજે વૃદ્ધોના

નિસાસાથી કયાંય શાંતિ દેખાતી નથી....હુતો ને હુતી બે જણા હોય તોય ખટપટ ચાલતી જ હોય પેલા માણ આચાર્ય મહારાજની પાસે પોતાની વેદના ઠાલવે છે કે આ દીકરો મને કેઈ દિવસ ‘મા’ કહીને બોલાવતો નથી. એના છોકરાઓ પણ મને વાત વાતમાં હડધૂત કરે છે. જ્યાં આવી રીતે મા-બાપ હડધૂત થતા હોય ત્યાં ભગવાનની પધરામણી કરીને શું લાભ? આચાર્યમહારાજ ખૂબ ગંભીર હતા. તેમણે માણને પ્રેમથી કહ્યું કે માણ તમે ઘેર જાઓ હું મારી રીતે ગોઠવું છું. આચાર્ય મહારાજે બધા સાધુઓને આજ્ઞા કરી કે ચલો ભેટ ખાંધો, અત્યારે જ વિહાર કરવાનો છે. (શિષ્યો તો બધા ખટપટ પોતાનું કામ આટોપવા લાગ્યા ભેટ ખાંધીને તૈયાર થઈ ગયા. ત્યાં કોઈ માણસ દ્વારા શેઠને બળર પડી કે આચાર્યમહારાજ તો વિહાર કરે છે. શેઠ તો એકદમ હાંફળા-ફાંફળા થતા આવ્યા. પૂછે છે કે ભગવન! કેમ આમ અચાનક શું થયું? મારો કોઈ અપરાધ થયો? મારી પ્રતિષ્ઠાનું શું? મારી આબરૂનું શું? આપ મને કારણ જણાવો. આચાર્ય ભગવતે કહ્યું કે તું ‘માતૃદેવો ભવ પિતૃદેવો ભવ’માં માને છે? માતાને ઘરમાં દેવની જેમ સાચવે છે? શેઠ સમજી હતા તેજીને ટકોરો ઇસ છે. સમજી ગયા...તરત જ આચાર્ય ભગવતની સામે માણના પગમાં પડી માફી માંગે છે. ખૂબ પશ્ચાત્તાપ કરે છે. પછી આચાર્ય મહારાજ પ્રતિષ્ઠા કરાવે છે. આમ ઔચિત્ય ન હોય તો ધર્મ ક્રિયાઓ સફળ થતી નથી....બહાર ધર્મ ગમે તેટલો કરાતો હોય પણ ઘરના કે પરિવારના લોકો સીદાતા હોય તો તે દેખાવનો જ ધર્મ છે. સ્વચ્છ અને પવિત્ર જીવન એ ધર્મનું મૌલિક સ્વરૂપ છે. શત્રુ પણ કહે કે મારે તેની સાથે વિરોધ છે પણ માણસ સજ્જન છે. આવું જીવન હોવું જોઈએ. ધર્મનું સારી રીતે અભ્યાસથી જેમ સાફ રૂળ મળે છે તેમ અભ્યાસથી રીતે ધર્મ અભ્યાસથી તેનું માફું રૂળ પણ મળે છે. (કમશા)

માર્ચ-એપ્રિલ : ૨૦૦૦]

૭૧

શોકાંજલિ

પદ્મભૂષણ શ્રી હલસુખભાઈ માલવણિયાનું દેહાવસાન

જૈન દર્શનના મહાશક્ષ, વિદ્વાન પ્રો. હલસુખભાઈ માલવણિયાનું તા ૨૮-૨-૨૦૦૦ ને સોમવારના રોજ વહેલી સવારે અમદાવાદ ખાતે તેમના નિવાસસ્થાને ૬૦ વર્ષની વયે દેહાવસાન થયેલ છે.

વારાણસીમાં પંડિત સુખલાલજી સાથે તેઓએ અનેક ગ્રંથોનું સંપાદન અને અનુવાદનું કાર્ય કર્યું હતું. તેઓએ લાલભાઈ દલપતભાઈ ભારતીય વિદ્યામંદિર, અમદાવાદમાં નિદેશક-પદે રહીને ભારતીય દર્શન, ધર્મ અને સંસ્કૃતિના અધ્યાપન, સંશોધન અને સંપાદન કાર્યમાં પોતાની અવિરત સેવાઓ આપી હતી ઇ.સ. ૧૯૮૪માં સંસ્કૃત ભાષામાં તેમના પ્રદાન માટે રાષ્ટ્રપતિ એવોર્ડ તથા ઇ.સ. ૧૯૯૨માં ભારત સરકારે પદ્મભૂષણના ખિતાબ દ્વારા તેમનું સન્માન કર્યું હતું. ભારતની જૈન અગ્રણી સંસ્થાઓએ પણ તેઓશ્રીનું ‘અનેકાંત એવોર્ડ’ અને ‘હિમચંદ્રાચાર્ય એવોર્ડ’થી બહુમાન કરેલ.

સદ્ગતના આત્માને પ્રભુ ચિર શાંતિ અપે એવી ‘શ્રી જૈન આત્માનંદ-ભાવનગર’ પ્રાર્થના કરે છે.

શોકાંજલિ

શ્રી બળવંતરાય શાંતિલાલ શાહ ઉં. વ. ૬૪ (એસ. બળવંતરાય - કાથીવાળા) ગત તા. ૨૮-૨-૨૦૦૦ ને સોમવારના રોજ દુઃખદ અવસાન પામેલ છે.

તેઓશ્રી આ સભાના આજીવન સભ્યશ્રી હતા, અને આ સભા પ્રત્યે અત્યંત લાગણી અને મમતા ધરાવતા હતા.

તેઓશ્રીના દુઃખદ અવસાનથી તેમના કુટુંબ-પરિવાર ઉપર આવી પડેલ આ દુઃખમાં આ સભા સમવેદના પ્રગટ કરે છે. સાથે સાથે સદ્ગતના આત્માને પરમકૃપાળુ પરમાત્મા પરમ શાંતિ અપે તેવી પ્રાર્થના કરે છે.

લી. શ્રી જૈન આત્માનંદ સભા
ખારગેઈટ, ભાવનગર

શોકાંજલિ

ભાવનગર નિવાસી શેઠશ્રી ધનવંતરાય હીરાચંદભાઈ શાહ ઉ. વ. ૬૮ (જે. ધનવંતરાય એન્ડ કુંવાળા) નું ગત તા. ૩-૩-૨૦૦૦ ને શુક્રવારના રોજ દુઃખદ અવસાન થયેલ છે.

તેઓશ્રી આ સભાના વર્ષોથી આજીવન સભ્યશ્રી હતા આ સભા પ્રત્યે તેઓશ્રી અત્યંત લાગણી અને મમતા ધરાવવા, ઉપરાંત આ સભાના અનેકવિધ માનદ્ સેવાના તેઓશ્રી હિમાયતી હતા. તેમના અવસાનથી આ સભાએ એક ઉમદા સભ્યશ્રી ગુમાવેલ છે.

તેઓશ્રીના દુઃખદ અવસાનથી તેમના કુટુંબ-પરિવાર ઉપર આવી પડેલ આ દુઃખમાં આ સભા સમવેદના પ્રગટ કરે છે સાથે-સાથે સદ્ગતશ્રીના આત્માને પરમકૃપાળુ પરમાત્મા પરમ શાંતિ અપે તેવી પ્રાર્થના કરે છે.

લી. શ્રી જૈન આત્માનંદ સભા
ખારગેઈટ, ભાવનગર

સાચી સંપત્તિ “ સદ્ગુણો ”

આપણા બાપ-દાદાઓ સંપત્તિની અદ્યતામાં પણ
જે પ્રસન્નતા અનુભવી શક્યા છે
તેવી પ્રસન્નતા સંપત્તિના ઠેરના ઠેર વચ્ચે પણ
આપણે આજે અનુભવી શકતા નથી.
એનું મુખ્ય કારણ એ છે કે
એ કાળમાં પૂજનું કેન્દ્ર “ સદ્ગુણો ” હતા....
આજે પૂજનું કેન્દ્ર “ સંપત્તિ ” છે....
પ્રસન્નતાનો સીધો સંબંધ સદ્ગુણો સાથે છે,
સંપત્તિ સાથે નહિ.
સંપત્તિ તો સંકલેશની-અસંતોષની જન્મદાત્રી છે
એટલે અઢળક સુખ-સાદાબી-સંપત્તિ વચ્ચે પણ
આજના માનવીની મુખ્ય પ્રસન્નતા અલોપ થઈ ગઈ છે....

❖❖❖ સત્કાર્ય તો સદાય મૌન જ હોય ! ❖❖❖

જૈન ધર્મના તીર્થંકર ભગવાન ઋષભદેવ. તેમનો પુત્ર ભરત ભારે પરાક્રમી, સ્નેહ અને વીરતાપૂર્વક તેણે પૃથ્વી પરના છ ખંડો જીતીને ચક્રવર્તીનું પદ પ્રાપ્ત કર્યું હતું.

સત્તા અને સંપત્તિનો નશો શરાબના નશાથીયે વધુ ખતરનાક હોય છે ચક્રવર્તી ભરતદેવની હીતરમાં અહમ્ જાગ્યો. સમગ્ર ભારત ખડના વિજેતા બનવાનું સ્વપ્ન જાગ્યું. પણ આ કાંઈ આસાન વાત નહોતી. સમગ્ર ભારત ખડના વિજેતા બનવું એ કાંઈ નાના બાળકના ખેલ ન કહેવાય.

ભૂસ્ત્રી દિગ્વિજય કર્યો. અપાર સેના સાથે તે કૃષ્ણભાચલ પર્વત પાસે પહોંચ્યો. અનેક ઝરણાઓ અને હીલાછમ ઘાસથી સમગ્ર પ્રદેશ રણિયામણો લાગતો હતો. આસપાસમાં સ્ફટિકની અનેક શિલાઓ પથરાયેલી પડી હતી સ્ફટિકની એ શિલાઓ પર અગાઉ થઈ ગયેલા મહાન ચક્રવર્તી રાજાઓએ પોતાના નામ કોતરાવ્યા હતા. ભરતદેવને પણ મનમાં ગર્વ-પ્રેરિત બંખના જાગી. પોતે પણ એ શિલાઓ ઉપર પોતાનું નામ કોતરાવી દે.

એણે એક પછી એક એમ બધી શિલાઓ જોઈ. પણ દરેક શિલા ઉપર કોઈક ને કોઈક ચક્રવર્તીનું નામ લખેલું જ હતું. ભરતદેવ મૂંઝાયા. હવે પોતાનું નામ ક્યાં લખવું? ત્યાં તો ભૂજબળથી તેમણે એક પથ્થર ઉપરથી અગાઉ લખાયેલું નામ ભૂસ્ત્રી નાંખ્યું. ને ત્યાં પોતાનું નામ લખી દીધું.... પરંતુ બરાબર એ જ ક્ષણે ભરતદેવના અંતરમાંથી એક અવાજ પ્રગટ્યો :

રે, તું કેવો મૂંઝાણ છે ! આજે તે સ્ફટિકની શિલા ઉપરથી બીજાનું નામ ભૂસ્ત્રી નાંખીને તારું પોતાનું નામ લખી દીધું. પરંતુ ભવિષ્યમાં બીજો કોઈ ચક્રવર્તી આવીને તારું નામ ભૂસ્ત્રી નાંખશે અને ત્યાં તે પોતાનું નામ લખશે....આ પથ્થર પર નામ કોતરવાથી અમરત્વ પ્રાપ્ત નથી થતું. ને આ વિચાર સાથે જ ભરતદેવને ગર્વ ગયો....એ જાણે તદ્દન ખાલી થઈ ગયા.... શૂન્ય થઈ ગયા.... ને એમના એ શૂન્ય મનમાં નવો શાશ્વત વિચાર પ્રગટ્યો.

અમરત્વ પામવા માટે માણસે આત્માની આરાધના કરવી જોઈએ. સ્વયંને ઓળખવો જોઈએ. સમર્પણ ભાવે જીવીને જગતમાં સત્કાર્ય કરવા જોઈએ....સત્કાર્ય રૂપે લખાયેલું નામ કાળના પ્રવાહ સામે ટકી રહે છે.

ભરતદેવ માટે એ પણ આત્મજાગૃતિની બની ગઈ.

આપણે તો તુચ્છ કાર્યો કરીને ય આરસપહાણની તખ્તીઓ લગાવડાવીએ છીએ. અમરત્વ પામવાને કેવો વામણો માર્ગ ! ધર્મશાળાઓ અને શાળાઓ જેવા જાહેર મકાનો ઉપર ઠેર ઠેર જોવા મળતી દાતાઓના નામની તખ્તીઓનું આયુષ્ય કેટલું ?

તખ્તીની લાલસાએ કામ કરીએ તો પ્રભુને ન ગમે, ને એ સત્કાર્ય પણ ન કહેવાય. ચાલો, મૌન સત્કાર્યનો મહિમા જીવનમાં ઉતારીએ.

[લેખક : શ્રી લક્ષ્મીચંદ છ. સંઘવીના પુસ્તક
'દંષ્ટાંત રત્નાકર'માંથી જનહિતાથે સાભાર....]

Shree Atmanand Prakash □ માચ-એપ્રિલ : ૨૦૦૦ □ Regd. No. GBV. 31

શરીર એક..... કાર્ય બે.....

મજ્ઞા યેન શરીરેણ કર્મ,
કુર્વન્તિ પાતકમ્ ॥

મુજ્ઞાસ્તેન શરીરેણ,
કુર્વન્તિ કુશલાવહમ્ ॥

卐

- ✗ અજ્ઞાની જે શરીરવડે પાપકર્મ કરે છે તે જ શરીરવડે સુસ જન કલ્યાણકારી કર્મ કરે છે.

卐

- ✗ The ignorant utilize their bodies in committing sinful acts, whereas the wise use their bodies in performing auspicious acts.

પ્રતિ,

From,
શ્રી આત્માનંદ મકારા
ડૉ. શ્રી જૈન આત્માનંદ સભા
પારગેઇટ, ભાવનગર-૩૬૪ ૦૦૧

તંત્રી : શ્રી પ્રમોદકાન્ત ખીમચંદ શાહ
પ્રકાશક : શ્રી જૈન આત્માનંદ સભા, ભાવનગર
મુદ્રક : સાધના મુદ્રણાલય, દાણાપીઠ પાછળ, ભાવનગર

